Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henri Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannebergŭ; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., Pe trei luni 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
Se prenumără la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 bani.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 175. Braşovŭ, Sâmbătă 4 (16) Augustŭ 1890.

PROCESULŬ DE PRESSĂ

alŭ

„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

De când s'a publicatŭ prin diare, că „Gazetei Transilvaniei“ i-s'a intentatŭ procesŭ de prssă, foile unguresci s'au ocupatŭ cu „patrioticŭ“ interesŭ de elŭ, acusândŭ şi cerândŭ condamnarea directorului foiei nóstre Dr. Aurelŭ Mureşianu şi a colaboratorului ei Traianŭ H. Popŭ.

Tocmai chinuite foile unguresci de convingerea, că în articululŭ şi notiţa încriminată se spunea celŭ mai durerosŭ adevĕrŭ, datŭ cu câteva dile mai nainte la lumina dilei *chiarŭ de unŭ deputatŭ ungurŭ* — căruia nu i-s'a clintitŭ din locŭ nicĭ unŭ firŭ de pĕrŭ din capŭ — scriau în ajunulŭ judecărei procesului, că *„pertractarea se arată a fi ne mai obicinuită de interesantă.“*

Şi în adevĕrŭ interesantă pertractare, care n'a duratŭ mai puţinŭ de dece ore şi alŭ cărei resultatŭ este *cea mai sdrobitóre confirmare a celorŭ cuprinse în articululŭ incriminatŭ.*

Reservându-ne a publica în numĕrulŭ viitorŭ întregŭ decursulŭ pertractării, ne mărginimŭ deocamdată a aduce unele amĕrunte din foile unguresci despre acestŭ procesŭ.

Cumplitŭ i-au turburatŭ pe duşmanii poporului românŭ manifestaţiunile de iubire şi aderare din partea Româniloru, făcute cu ocasiunea plecării directorului şi colaboratorului nostru la Cluşiu, a acestorŭ „luptătorĭ ai causei valahe“, cum dice „Erdely Hirado“, care întituléză manifestaţiile acestea *„Demonstraţiă pentru „Gazetă“*, ce a pricinuitŭ „patriotică“ mâhnire şi reptilei „Kolozsvar“ şi altorŭ foi unguresci.

Şi aceste manifestaţii de iubire şi aderare s'au continuatŭ şi în Cluşiu, mărturisindŭ însaşĭ reptila, că „nu numai din Cluşiu, ci şi din alte părţi mai depărtate ale Ardélului s'au înfăţişatŭ Românĭ la pertractare, cu deosebire însĕ tinerimea română a fostŭ representată în mare numĕrŭ; ér în sala laterială aşteptau începerea pertractărei şi unŭ numĕrŭ mare de dame.“

Aşa scrie reptila, care cu câteva dile mai nainte avusese insolenţa sĕ afirme, că Românii nu se mai intereséză de procesele de pressă intentate diarelorŭ lorŭ.

Sdrobitóre desaprobare!

Erĭ séra târdiu, cătră 11 óre, amŭ primitŭ următórele telegrame:

Cluşiu, 14 Augustŭ (7 óre 30 m.) După órele 7 s'au terminatŭ pledoariile. Preşedintele face resumatulŭ pertractării. Peste vr'o oră se va publica verdictulŭ.

Cluşiu, 14 Augustŭ (9 óre 15 m.) **Traianŭ H. Popŭ e condamnatŭ la unŭ anŭ închisóre, ér Dr. Aurel Mureşianu la şése sĕptĕmânĭ arestŭ.** Amêndoi au insinuatŭ nulitate (recursŭ.)

Ér biroulŭ oficialŭ de corespondenţă din Pesta ne-a transmisŭ adĭ următórea telegramă:

Cluşiu, 15 Augustŭ. După terminarea pertractărei procesului de presă alŭ „Gazetei Transilvaniei“, *au fostŭ condamnaţĭ* **Traianŭ H. Popŭ la unŭ anŭ închisóre de statŭ** *şi 100 fl. amendă,* ér **Dr. Aurel Mureşianu la şése sĕptĕmânĭ arestŭ** pentru negligiarea datorinţei sale de a supraveghia, precum şi *amêndoi la suportarea cheltuelilorŭ de judecată.* Acusaţii au insinuatŭ nulitate. Pertractarea a duratŭ până la $8\frac{1}{2}$ óre séra.

Astfelŭ s'a sfêrşitŭ acestŭ procesŭ, alŭ cărui resultatŭ aruncă cea mai négră umbră asupra liberalismului şi constituţionalismului regimului ungurescŭ.

Ca încheiere trebue sĕ observămŭ, faţă cu unele diare, care au numitŭ ca apĕrătorŭ în acestŭ procesŭ pe d-lŭ advocatŭ Simionŭ Damianu, că apĕrătorŭ a fostŭ d-lŭ advocatŭ Iositŭ Romanŭ.

E adevĕratŭ şi constatămŭ cu deosebită plăcere, că şi d-lŭ advocatŭ Simionŭ Damianu s'a oferitŭ a lua asupră'şĭ sarcina apĕrării, dér starea sănătăţii l'a împedecatŭ a urma voinţei sale.

Cehii, Rutenii şi Polonii.

După convorbirea ce a avut'o la Viena cu contele Taaffe, Dr. Rieger s'a întorsŭ érăşĭ la Praga, ca sĕ se consulte cu conducĕtorii Cehilorŭ bĕtrânĭ şi Cehilorŭ tinerĭ asupra rĕspunsului ce i-l'a datŭ Taaffe şi care ar fi, dice-se, de cuprinsulŭ, că „în cestiunea limbei la judecătorii în Boemia guvernulŭ se ţine de punctaţiunile pactului; după primirea acestuia, s'ar puté lua în considerare cestiunea, dér nicĭ atuncĭ nu fără înţelegerea Germanilorŭ.“

Organulŭ Cehilorŭ tinerĭ „Narodni Listy“ nu numai că nu vrea sĕ scie de nicĭ o primire a pactului, dér îi contestă lui Rieger dreptulŭ de a mai tracta şi mai departe în numele Cehilor şi cere ca primă condiţiune a revisuirei pactului o deplină restituire *in integrum* a raporturilorŭ dinainte de pertractările, în urma cărora s'a încheiatŭ pactulŭ. Numai atuncĭ arŭ fi Cehii gata sĕ încheie unŭ pactŭ, dér pe basa *dreptului publicŭ cehŭ.*

„Narodni Listy“ dice, că décă cei din Viena şi cercurile germane din Boemia n'au avutŭ intenţiunea sĕ pericliteze şi sĕ sgudue starea lucrurilorŭ prin pactulŭ din Viena, atuncĭ sĕ dovedéscă acésta, retrăgêndŭ ministrulŭ de justiţiă ordinaţiunea, prin care se declară ca superfluă cunoscinţa limbei cehe pentru multe cercurĭ judecătoresci şi prin care tribunalulŭ supremŭ din Praga se împarte în douĕ senate naţionale.

Apoi, precum se cerŭ garanţii pentru Germanĭ, totŭ aşa cerŭ Cehii garanţii pentru desvoltarea naţiunei lorŭ, şi anume *deplină egală îndreptăţire a ambelorŭ popóre şi a limbilorŭ lorŭ, reînoirea şi executarea dreptului publicŭ cehŭ.*

In acelaşŭ timpŭ, când energia Cehilorŭ aduce pe guvernulŭ din Viena în cea mai neplăcută situaţiune şi-i sdruncină posiţiunea, Rutenii din Galiţia încurajaţĭ de succesele Cehilorŭ, începŭ acţiunea în contra supremaţiei asupritóre a Polonilorŭ cu mai multă încredere în isbênda luptei lorŭ.

Rutenii cerŭ *împărţirea naţională a Galiţiei* în douĕ părţĭ: una rutênă şi alta polonă, singura garanţiă sigură în contra asupritorilorŭ lorŭ polonĭ. Şi se vorbesce chiar, că suntŭ sorţĭ d'a se încheia unŭ *pactŭ polonŭ-rutenŭ.*

Organele aristocraţiei polone şi ale partidei polone democratice varsă focŭ şi pară asupra Rutenilorŭ din causa acésta, ba mergŭ cu neruşinarea până acolo, încâtŭ îi numescŭ pe Rutenĭ „trădătorĭ ai ţĕriĭ“, pentru-că sĕvĕrşescŭ „crimă“ — tocmai cum se întêmplă în Ardélŭ, Bănatŭ şi Téra unguréscă — de a cere asupritorilorŭ sĕ nu-i mai chinuiéscă, sĕ-i lase sĕ-şĭ desvolte limba lorŭ maternă şi naţionalitatea, sĕ se bucure de egală îndreptăţire cu Polonii nu numai la greutăţile şi

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(4)

Şórecii din Hameln.

(Fine.)

Saşii nu aflară adăpostŭ până la regele Ungariei Geza II. Venirea lorŭ nu se póte ţiné de o emigrare naţională séu istorică, ca emigrările antice ale popórelorŭ, ce veniră de locuiră Europa, séu ca cele ale Hunilorŭ, Goţilorŭ, Vandalilorŭ şi ale altora. Emigrarea lorŭ a fostŭ în cete mai marĭ séu mai micĭ, acum şi atuncĭ, în intervale mai micĭ orĭ mai marĭ de timpŭ. Putemŭ crede, că aceste emigrărĭ s'au făcutŭ din fatalitate, nesciindŭ o cétă de alta, — şi numai când ajunseră la loculŭ unde îi oprì fatalitatea şi sórtea, atuncĭ se revĕdură cu mirare în noua patriă. Şi nicĭ nu emigrară din unŭ anumitŭ ţinutŭ, ci din mai multe şi diverse. Spre acésta încâtva ne întăresce atâtŭ portulŭ, câtŭ mai vêrtosŭ *limba.*

In portŭ, deşi s'ar păré ochiului, că e uniformŭ la toţĭ, totuşĭ şi acesta e diferitŭ, şi décă vomŭ scruta mai cu diliginţă séu décă vomŭ ţiné contŭ şi de elementele cele mai secundare ale portului, vedemŭ, că elŭ nu e întru tóte unulŭ şi acelaşŭ. Bine trebue sĕ reflectămŭ la împrejurarea, că Sasulŭ ţine multŭ la sine, la legea sa, la limba şi portulŭ sĕu. Cu greu impórtă în viéţa sa lucru strĕinŭ, pe când poporulŭ ruralŭ maghiarŭ în astă privinţă stă pe unŭ gradŭ mai josŭ. Sasulŭ, unŭ poporŭ cu carte şi prin carte cu ambiţiune, ţine chiar ca ruşine a importa în sine ceva streinŭ. Nicĭ nu vré sĕ locuiéscă cu alte naţiunĭ; şi deşi poporaţiunea săséscă, carea nu a fostŭ liberă de jobăgiă ca Sasii din districturĭ, a locuitŭ şi locuesce printre şi cu Românĭ, ba şi cu Ungurĭ, în comune, totuşĭ ea şi aci arată unŭ elementŭ separatŭ. Aşa şi aci forméză în multe comune *„Strada sa săséscă“* séu *„Săsimea“* şi *„In Săsime!“*

De aci purcedêndŭ noi, décă vedemŭ în poporulŭ sasŭ diverginţă în portulŭ sĕu, acésta nu este a se căuta, că dóră elŭ s'ar fi abătutŭ dela portulŭ sĕu şi ar fi înbrăţişatŭ pe celŭ alŭ compatrioţilorŭ, ci este a se căuta în împrejurarea, că poporaţiunea săséscă presintă acésă diferinţă, fiind-că ea represintă mai multe ţinuturĭ din Germania. In Transilvania suntŭ mai ântêiu douĕ porturĭ, cum amŭ, dice săsescĭ: portulŭ Saşilorŭ din ţinutulŭ Bistriţei şi celŭ alŭ Saşilorŭ din Transilvania meridională. Apoi în acestea, décă privimŭ tipulŭ secundarŭ alŭ portului, aflămŭ éră mai multe deosebirĭ şi mai cu sémă la femei, adecă la neveste. Dér e rĕu astădĭ în privinţa portului şi pentru óspeţii noştri saşĭ. S'a încuibatŭ şi între dênşii lucsulŭ — dér lucsŭ mare, ce pe mulţĭ îi face datorĭ şi bancroţĭ, acéstă patimă nu numai că le causéză daune de avere şi banĭ, dér le causéză şi o abatere, ba *corcire în portulŭ lorŭ săsescŭ-naţionalŭ.*

Amarŭ omóră lucsulŭ şi nesciinţa pe unŭ poporŭ. Ferice de naţiunea, carea îşĭ învéţă fiiĭ sĕi sĕ se păzéscă de acestea! Ea va trăì şi nu se va puté nimicì!...

Amŭ îndrăsnì a dice, că póte nicĭ unŭ poporŭ aci în Ardealŭ nu presintă unŭ jargonŭ aşa de diferitŭ ca poporulŭ săsescŭ. Sasulŭ dela Bistriţa cu greu converséză cu celŭ din Sibiiu orĭ Sebeşŭ.

De esemplu, în ţinutulŭ Bistriţei abia vei afla douĕ sate săsescĭ, care sĕ aibă asemenea nomenclatură pentru unulŭ şi acelaşŭ cuvêntŭ. Unii vorbescŭ mai originalŭ ca alţii, unii mai în felulŭ lorŭ ca alţii, unii mai ciudatŭ ca alţii. De esemplu în ţinutulŭ Bistriţii cuvêntulŭ *furcă* de fênŭ în comuna săséscă Beşineu se dice *Gófel*, în Iadŭ, altă comună, se dice *Gabel*, în Crainimetŭ şi Monariu *Goafil*, în Budacŭ şi Dorolea *Gaabĕl*, în Lechinţa şi Săngeorgiu *Geebel.* Séu cuvêntulŭ *luminare*, în Beşineu *Kierz*, în Iadu *Kerz*, în Crainimetŭ *Kirz*, în Dorolea şi Budacŭ *Keeurz* etc.

De unde şi acésta? Éră din causele de mai susŭ. Putemŭ dice, că naţiunea săséscă înfăţişéză aci tipulŭ şi caracterulŭ mai multorŭ cetăţĭ, ţinuturĭ şi naţionalităţĭ din naţiunea germană.

Stândŭ lucrulŭ aşa, nu ne mirămŭ de fabula care povestesce, că Saşii au venitŭ pe sub pămêntŭ cu cetera. Va sĕ dică Saşii au fostŭ împinşĭ la peregrinare şi siliţĭ sĕ iée lumea 'n capŭ, ca şi cum împinge şi atrage cetera pe omŭ la jocŭ; ei au emigratŭ, ca şi în urma unei puterĭ magice, ce ar fi fostŭ siliţĭ sĕ o urmeze şi carea aci se prefiguréză prin musică, adecă ceteră orĭ fluerŭ. Venirea lorŭ pe sub pămêntŭ nu va sĕ dică alta, decâtŭ venirea lorŭ în secretŭ, în cete isolate şi risipite, acum şi atuncĭ, fără de a sci o cétă una de alta, când numai de-odată se tredĭră toţĭ la olaltă. Póte de aci sĕ fi rĕmasŭ vorba Sasului până adĭ — în salutare, în unŭ locŭ streinŭ, têrgŭ etc.: *„Incă ai venitŭ aiş?“* séu: *„Nó da inch-ai vinitŭ! ?“*

Apoi sĕ adaugemŭ şi aceea, că Saşii dela 1141 până la 1161 s'au totŭ mu-

sarcinele comune, ci şi la folósele comune.

Potŭ sĕ ţipe „Dzennik Polsáy“ şi „Csas“, — inspiratŭ adese-orĭ de ministrulŭ Dunajevsky — câtŭ le ia gura în contra Cehilorŭ, împutându-le, că ei suntŭ de vină, din causa neprimirei pactului, décă Rutenii cerŭ adĭ împărţirea naţională a Galiţiei, décă sistemulŭ de guvernare de până acum e în periculŭ d'a se sdruncina şi maioritatea parlamentului centralŭ în periculŭ d'a se descompune; potŭ sĕ mérgă cu tirănia până a le contesta Rutenilorŭ dreptulŭ d'a stărui pentru esecutarea egalei lorŭ îndreptăţirĭ şi pentru restabilirea păcii naţionale în Galiţia: sistemulŭ de guvernare în Austria trebue sĕ se schimbe, chiar cu periculului d'a se descompune maioritatea guvernului şi d'a aduce după sine căderea acestuia; trebue sĕ se schimbe, ducêndu-se la îndeplinire egala 'ndreptăţire naţională şi politică a tuturorŭ popórelorŭ din Austria, pentru ca sĕ se pótă schimba şi sistemulŭ de guvernare asupritorŭ din Ardélŭ, Bănatŭ şi Ţéra ungurésca, sĕvêrşindu-se şi aci egala îndreptăţire naţională şi politică.

Orĭ câtŭ s'arŭ sbuciuma şi frămênta şi suprematiştii noştri, orĭ-câtŭ ar terorisa poporaţiunea nemaghiară a statului prin mĕsurĭ tiranice şi întemniţărĭ, egala îndreptăţire naţională şi politică trebue sĕ se sĕvêrşéscă şi aci, pentru-că nu se póte cugeta o monarchiă, în care o jumĕtate sĕ aibă adevĕrată libertate şi constituţionalitate, ér altă jumĕtate sĕ practice absolutismulŭ sub masca libertăţii şi constituţionalităţii.

DIN AFARĂ.

Confederaţiune balcanică.

Din Belgradŭ se scrie: De câteva ḑile se facŭ pertractărĭ între guvernulŭ sêrbescŭ, grecescŭ şi muntenegrénŭ pentru o procedere comună în afacerea denumirei episcopilorŭ bulgarĭ din Macedonia. Cele trei guverne voescŭ adecă sĕ céră dela Pórtă respective dela patriarchulŭ ecumenicŭ o compensaţiune corespundĕtóre. In cercurile guvernamentale sêrbescĭ încă totŭ esistă dorinţa de a se rĕsturna patriarchatulŭ dela Ipek, dér acéstă cestiune de astădată nu se va ventila, fiindcă se crede, că patriarchulŭ ecumenicŭ va fi contra acestei restaurărĭ. Din acéstă causă deocamdată cei din Belgradŭ au intenţiunea sĕ propună la Constantinopole numai ocuparea câtor-va locurĭ de prelaţĭ în Serbia veche şi Macedonia cu Sêrbĭ neaoşĭ.

Impărţirea de arme la trupele miliţiene, care se întrerupsese, de câte-va ḑile se continuă.

Manevrele rusescĭ.

La manevrele cele marĭ vorŭ lua parte şi ataşaţii militarĭ dela ambasadele acreditate pe lângă curtea din Petersburg. In privinţa acésta e de observatŭ, că cercurile înalte la începutŭ aveau intenţiunea, sĕ nu învite pe ataşaţii militarĭ streinĭ la aceste manevre. Generalului francesŭ de Boisdeffre i-se trimise o deosebită învitare din partea guvernului rusescŭ, ca sĕ ia parte ca óspe la manevrele rusescĭ. Din corpulŭ diplomaticŭ au fostŭ învitaţĭ numai ambasadorulŭ germanŭ generalulŭ de Schweidnitz şi representantulŭ Danimarcei domnulŭ de Kjär.

Revolta în Maroco.

Din Tanger vinŭ scirĭ, că 12 triburĭ maure au făcutŭ o alianţă şi s'au revoltatŭ în contra Sultanului din Maroco; învinseră trupele guvernului după o luptă crâncenă, luară citadela cu asaltŭ, îi deteră focŭ şi măcelăriră pe toţĭ prisonerii.

Fiulŭ rănitŭ alŭ comandantului Maurilorŭ a fostŭ esecutatŭ între chinurile cele mai îngrozitóre. Rebelii împresóră Sepro. Sultanulŭ plécă cu o armată mare contra lorŭ.

Ḑiarele streine despre călĕtoria regelui României.

„Allgemeine Zeitung“ din München a înregistratŭ scirea lăţită în publicŭ, că în unele părţĭ se face mare casŭ cu visita de două ḑile, ce o face regele Carolŭ alŭ României împĕratului Franciscŭ Iosifŭ la Ischl, fiindcă acéstă visită ar avé scopurĭ politice.

„Allg. Ztg.“ combate părerea acésta ḑicêndŭ, că regele Carolŭ, în diferitele sale călĕtorii, de câte-orĭ a trecutŭ prin Austro-Ungaria a făcutŭ totŭ-déuna visită împĕratului Franz Iosef. Anulŭ acesta mergêndŭ în Germania, regele României profită de trecerea sa prin Viena pentru a vedé pe împĕratŭ. Pe de altă parte, se scie, că membrii familiei imperiale au fostŭ de mai multe-orĭ óspeţii suveranului României. Aceste visite reciproce arată câtŭ de cordiale suntŭ legăturile între cele două curţĭ, ca probă este chiar actuala presenţă a regelui Carolŭ la Ischl. Nu trebue dér sĕ se atribue acestei călĕtorii o însemnătate mai mare decâtŭ o are şi a nu căuta în ea numai de câtŭ unŭ scopŭ politicŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Două ḑile memorabile. In 10 Maiu anulŭ viitorŭ vorŭ fi 25 de anĭ, de când principele Carolŭ de Hohenzollern, regele României, s'a urcatŭ ca principe pe tronulŭ ţĕrii. Ḑiarele din Bucurescĭ ne spunŭ, că acéstă ḑi va fi serbată în tótă ţéra. In 5 Septemvre anulŭ curentŭ principele moştenitorŭ Ferdinandŭ împlinesce 25 de anĭ ai etăţei sale şi conformŭ artic. 76 din Constituţiunea României va avea dreptŭ de votare în senatŭ. Aşadéră principele Ferdinandŭ va lua parte lua voturile Senatului, chiar în sesiunea din tómna viitóre.

*
* *

Societăţii pressei din Bucurescĭ i-a datŭ Administraţiunea domeniilorŭ corónei suma de 1000 francĭ.

*
* *

Partida moderată ungurésca. Deputatulŭ Fenyvessy 'şĭ-a datŭ sémă erĭ înaintea alegĕtorilorŭ sĕi despre activitatea sa în dietă. tot-odată le făcu cunoscută eşirea sa din oposiţia moderată şi alipirea sa la partida guvernamentală. Chiămarea oposiţiei moderate s'a finitŭ, ḑise elŭ, în momentulŭ acela, în care guvernulŭ şi-a înscrisŭ pe stindardulŭ sĕu marele principiu alŭ administraţiunei statului.

*
* *

Descoperire archeologică. Unŭ proprietarŭ de pămêntŭ din Constanţa făcu nisce săpăturĭ la proprietatea sa din strada Carolŭ, fiind-că voia sĕ'şĭ zidéscă o casă. Cu ocasiunea acésta dede peste unŭ zidŭ, probabilŭ alŭ unei fortăreţe, care s'ar fi întinsŭ dela ţĕrmurulŭ mărei către partea nordică a cetăţei până la golfulŭ genuesicŭ. Pe ḑidŭ se găsiră mai multe plăcĭ de marmură ornamentate, care probabilŭ, că au fostŭ basa unui coridorŭ de stâlpĭ, a unui Torzo femeescŭ de marmură fără capŭ şi fără picióre, o piatră cu sculpturĭ, representândŭ unŭ soldatŭ romanŭ, lângă care sta unŭ copilŭ, care'i ţinea sabia în mână, şi o altă pétră cu reliefulŭ unui copilŭ cu aripĭ, apoi o pétră mare cu o inscripţiă grecéscă.

*
* *

D-lŭ Dr. Asachi, profesorŭ la universitatea din Bucurescĭ, luândŭ parte la congresulŭ medicalŭ din Berlinŭ, a comunicatŭ congresului metodele întrebuinţate de d-sa la o operaţiune făcută în Bucurescĭ, asupra unei femei pentru *estirpaţia ficatului.* Intregulŭ congresŭ a primitŭ cu marĭ ovaţiunĭ metódele espuse de eminentulŭ doctorŭ, spune „România.“

*
* *

Invitărĭ. *Reuniunea de cântărĭ „Unirea“*, învită la concertulŭ împreunatŭ cu teatru şi balŭ ce'lŭ va arangia la 18 Augustŭ n. c. în sala ospĕtăriei marĭ din *Varadia* sub conducerea d-lui Romulŭ Iorgoviciu, teologŭ.

Programa: 1. „Cântecŭ festivŭ“, de C. Theru, arang. de Iorgoviciu Buteanu. Corŭ bărbătescŭ. 2. „Herşcu boccegiulŭ“, monologŭ comicŭ de V. Alecsandri, esec. de coristulŭ P. Bolcea. 3. „Dorŭ de mare!“ de I. Mureşianu, Solo, esec. de d-lŭ I. Bogdanŭ, acomp. de orchestru musicalŭ. 4. „Cântecului bróscelorŭ“ de C. Hennig, arang. de Iorgoviciu — Buteanu, corŭ bărb. 5. „Mama Anghelușia“, cântecŭ comicŭ într'unŭ actŭ de V. Alexandri, esec. de d-lŭ I. Siegescu, stud. cl. VIII gimn. 6. „Marşulŭ pompierilorŭ“ de Kothe, arang. de Iorgoviciu — Buteanu, corŭ bărbătescŭ. Venitulŭ este destinatŭ bisericei rom. gr. cat. de acolo, care se edifică acum. Preţulŭ întrărei de persónă: I locŭ 80 cr., II locŭ 60 cr., III locŭ (de statŭ) 40 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra. —

Junimea academică română din Gherla şi giurŭ învită la petrecerea de véră, ce se va arangia la 27 Augustŭ n. c. în Reduta orăşenéscă din Gherla în favorulŭ bisericei gr. cat. de acolo. Preţulŭ întrărei de persónă 1 fl. Inceputulŭ la 7 óre séra. Ofertele marinimóse şi suprasolvirile se vorŭ cuita în ḑiare.

*
* *

Pentru comercianţĭ. Unŭ tinĕrŭ corespondentŭ în limbile: francesă, germană şi română doresce a se angaja în vre-unŭ biurou séu magazinŭ cu unŭ salarŭ moderatŭ. A se adresa la administraţia „Gazetei.“

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Reghinulŭ săsescŭ, în 12 Aug. st. n. 1890.

Onorată Redacţiune! Adunarea generală a „Associaţiunei Transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“ fiindŭ convocată pentru astă-dată în Reghinulŭ săsescŭ, subscrisulŭ află cu cale ca — în interesulŭ On. publicŭ românŭ, căruia zăcêndu-i la inimă binele şi înaintarea nóstră culturală

---

tatŭ din ţéra lorŭ aci la noi, — adecă în timpŭ de două-decĭ de anĭ.

*

Venirea Sasilorŭ în acestea locurĭ se pune între anii 1141 şi 1161.

Intêmplarea cu prindĕtorulŭ de şórecĭ dela Hameln se pune pe la 1200 séu fómetea din causa şórecilorŭ la Veser se întêmplă cam pe acestŭ timpŭ. Acelŭ musicantŭ îngrópă pe copiiĭ din Hameln în gaura unui dealŭ, care se astupă la dorinţa Musicantului. Musicantulŭ nu a fostŭ, decâtŭ vre-o fiinţă măiestră, unŭ omŭ, ce sta în óre-care legătură cu vre-unŭ Spiritŭ orĭ Geniu, orĭ că elŭ a fostŭ chiar Demonulŭ.

Orĭ cine sĕ fi fostŭ elŭ, — a fostŭ unŭ talentŭ, o celebritate, o genealitate mare, — şi apoi artiştii cei marĭ, fiă-care are vre-o legendă. Orfeu face petrile şi lemnele sĕ jóce, Arion făcea sĕ jóce peşcii, Sirenele, copile cântăreţe, prin dulcele lorŭ versŭ atrăgeau pe mulţĭ corăbierĭ la stâncósele lorŭ locuinţe. Dedal face aripĭ şie-şĭ şi fiului sĕu; unŭ anume Architectŭ din Italia face din lemnŭ paserĭ cu aripĭ, ce sburau. Dér apoi Meşterulŭ Manole?! Cine scie ce minunĭ se vorŭ mai adauge séu lega în viitorŭ şi de persóna ce-a făcutŭ turnulŭ Eiffel dela Parisŭ! Séu póte lumea în viitorŭ va fi mai avară pentru apoteosarea geniilorŭ ilustre? — Va vedé, care va trăi!...

Şi Hunold din Hameln, de musicantŭ mare ce era, a pututŭ face pe şórecĭ sĕ jóce.

Şi nu a pututŭ absolutŭ sĕ nu fiă dreptŭ! Pentru-ce şi în ḑiua de adĭ şi în aceste timpurĭ în carĭ materialismulŭ nu'ţĭ mai dă gustŭ şi voiă nicĭ pentru jocŭ — pentru-ce unii şerpĭ dresaţĭ şi nenea Niculae jócă după musică? Dér apoi calulŭ în circŭ la luptă, când aude trîmbiţa? Şi pentru-ce acésta — o lăsămŭ sĕ ni-o spună multŭ înţelepţii naturaliştĭ, décă cumva cade în competinţa lorŭ, — décă nu, esplice-o cine póte şi cine vré!..

In acestŭ mitŭ, copiiĭ locuitorilorŭ din Hameln nu au pututŭ fi, decâtŭ séu copii ce emigrară în masse pe atuncĭ, séu chiar cetele de Saşĭ, ce inundară încóce, unde şi-au pututŭ găsi şi ei o patriă nouă. O, frumósă Transilvaniă! pe mulţĭ ai mai adăpostitŭ în casa ta! Tu, pămêntŭ eroicŭ şi cu gloriă, care ai datŭ şi pentru Românime atâţia bardĭ — atâţia Ardelenĭ tarĭ în sufletŭ şi bunĭ la inimă, atâţĭ Românĭ cu fruntea lată! Bine a cântatŭ despre tine poetulŭ:

„Siebenbürgen Land der Segens,
Land der Fülle und der Kraft!“

Cetele de Saşĭ, póte pentru venirea lorŭ isolată şi continuativă, siliră pe ómenii glumeţĭ din aceste locurĭ sĕ ḑică, că ei au venitŭ pe sub pămêntŭ. In totŭ casulŭ fabula acésta este fiica fabulei dela Hameln.

Dela anii 1161 şi până la 1200, orĭ 1250, când se întêmplară cele din fabulă la Hameln, nu este aşa de multŭ intervalŭ de timpŭ, înţelegemŭ în istoriă. Nu cumva acéstă fabulă o-au adusŭ din Germania chiar aceste colonii şi chiar ei sĕ o fi păstratŭ ca o suvenire din basmele ţĕrei lorŭ mame? Se póte, că de o astfelŭ de fabulă sĕ fi aflatŭ popórele conlocuitóre, căcĭ gluma cu venirea Saşilorŭ nu este numai în gura Românului, ci şi'n a Ungurului, Armeanului, Jidanului etc.

La poporulŭ românŭ până adĭ se cântă o poesiă satirică, în care e cuprinsă fabula cu şórecii şi cu venirea Sasilorŭ pe sub pămêntŭ. O reproducemŭ aicia aşa după cum am audit'o cântându-se, bine observândŭ, că după fiă-care rêndŭ se ḑicŭ aceste refrene: „Drenk Vóter, Drenk Mótter, Drenk Bróder, Drenk Zóster, Drenk! Hm, hm! hm, îhm, hm! hm, hm, hm! hm! hm! etc., Étă-o:

In Hamleşŭ, oraşŭ a nostŭ, Drenk Vóter etc.
Mulţĭ şórişĭ odat-au fostŭ . . „ „ „
Şi de-acărorŭ rozăşie Drenk Voter etc.
Romunémŭ la sărăşie „ „ „

II.

Eró Dracu 'nţelegendŭ „ „ „
La tălnaşiu a nostŭ viindŭ: „ „ „
A ḑisŭ bine sĕ'i plătimŭ „ „ „
Că de ei ne muntuimŭ. „ „ „

III.

Noi amŭ ḑisŭ că i-omŭ plăthí Drenk Vóter etc.
Banĭ, orĭ şapă, şa pofthí . . „ „ „
Şoreşĭ elŭ ni-a pustuitŭ „ „ „
Şi pe elŭ l'amŭ şeluitŭ. „ „ „

IV.

Da dracu s'o muniatŭ Drenk Vóter etc.
Pe sub pomuntŭ ni-o bogatŭ, „ „ „
Sub pomuntŭ cu şetera „ „ „
Sĕ ne'nveţe şa juca „ „ „

V.

Şi sub pomuntŭ chind am fostŭ Drenk Vóter etc
Amŭ strigatŭ la Hantzi nostŭ „ „ „
Vino! Hantzi mai curundŭ, „ „ „
Sĕ nu romui pe su pomuntŭ. „ „ „

VI.

Su pomuntŭ cu dracu prostŭ, Drenk Vóter etc.
Şe duşe omenii nostŭ; „ „ „
Su pomuntŭ cu şetera „ „ „
La elŭ de bajocura!! „ „ „

VII.

După dinsu am poşitŭ Drenk Vóter etc
Şi'n dată ni-am pominitŭ „ „ „
Pre o mare uliţă „ „ „
In oraşulŭ Bistriţă. „ „ „

P. S. Simonŭ.

doresce a participa la acéstă adunare — sĕ facŭ o mică *descriere a oraşului Reghinŭ* şi a jurului sĕu, precum şi a arĕta pregătirile, ce se facŭ din incidentulŭ acestei adunărĭ.

Reghinulŭ săsescŭ este după mărimea şi însemnătatea sa alŭ doilea oraşŭ în comitatulŭ Murĕşŭ-Turda, avêndŭ o posiţiune încântătóre, pe o colină în drépta Mureşului. Poporaţiunea lui de astădĭ e mestecată constândŭ, din Românĭ, Saşĭ, şi Ungurĭ. Inainte înse de venirea Ungurilorŭ şi a óspeţilorŭ Saşĭ se dă cu socotélă a fi fostŭ locuitŭ numai de Românĭ, ceea ce ne arată destulŭ de invederatŭ numele sĕu: Reghinŭ, formatŭ din latinesculŭ *Regnum*.*) Infăţişarea lui de astădĭ este atrăgĕtóre, ér înăuntru plăcutŭ, fiindŭ unŭ oraşŭ regulatŭ şi bine arangiatŭ.

Din punctŭ de vedere culturalŭ şi economicŭ, Reghinulŭ este astădĭ unŭ centru de mare însemnătate pentru noi Românii. Câmpeanulŭ cu Murĕşanulŭ, şi Năsĕudeanulŭ cu Gurghianulŭ aci convinŭ de o potrivă dândŭ acestui oraşŭ o înfăţişare cu totulŭ românéscă şi făcêndŭ, aşa dicêndŭ, ca alte elemente streine sĕ dispară dinaintea celui românŭ.

Inteligenţa română încă e frumosŭ representată în Reghinŭ, avêndŭ aci 2 protopopĭ, 4 advocaţĭ, unŭ medicŭ, unŭ subjude, mai mulţĭ candidaţĭ de advocaţĭ, comercianţĭ şi măeştri de tótă specia. Aci suntŭ şcóle normale gr. cat. cu învĕţătorĭ harnicĭ; aci se află direcţiunea desp. XVII alŭ „Asociaţiunei transilvane şi banca nóstră naţională „Mureşană“, în frunte cu unŭ directorŭ vrednicŭ de tótă lauda.

Cu unŭ cuvêntŭ, românimea din jurŭ, ba chiar şi din locurĭ depărtate, mai bucurosŭ alérgă la Reghinŭ, decâtŭ d. es. la Cluşŭ séu Oşorheiu (Têrgu-Mureşului) căcĭ aci în orĭ ce afacere se póte îndrepta către ómenii sĕi, către Românĭ, ér nu către străinĭ, cu carĭ nu se póte înţelege.

La Reghinŭ întră în Mureşŭ rîulŭ Gurghiului, însemnatŭ pentru mulţimea de plute şi lemne de fagŭ, ce se transpórtă pe acestŭ rîu din munţii: Fâncelŭ, Lăpuşna şi Brădăţelŭ, situaţĭ spre rĕsăritŭ dela marele comune românescĭ Hodacŭ şi Ibănescĭ. Dela Reghinŭ spre apusŭ se întinde Câmpia Transilvaniei cu mănósele ei hotare, alŭ cărei magazinŭ centralŭ este Reghinulŭ. Spre médă-nópte duce unŭ drumŭ romanticŭ pe lângă Murĕşŭ printre stâncĭ admirabile până la Topliţa română, Borszek şi Tulgheşŭ, ér spre sudŭ e în legătură prin linia ferată cu têrgulŭ Mureşului, Cucerdea etc. Tóte aceste împrejurărĭ dau o mare importanţă acestui oraşŭ.

In nemijlocită apropiere a Reghinului se află comuna română Jabeniţa cu scăldile sale renumite de apă sărată şi ceva mai spre ostŭ este Gurghiulŭ, cu castelulŭ în ruine a lui George Racoţi II şi loculŭ de plăcere pentru vênatŭ alŭ rĕposatului principe de corónă Rudolfŭ.

Din acestea sperŭ, că On. Publicŭ, care póte încă nu a avutŭ ocasiune a visita aceste părţĭ frumóse ale Transilvaniei, îşĭ va forma o ideă despre frumseţa oraşului Reghinŭ şi a ţinutului sĕu românescŭ şi nu va întârdia ca cu ocasiunea bine venită a adunărei generale a Asociaţiunei, sĕ vină ca sĕ le védă chiar în persónă şi acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că din partea Comitetului suntŭ proectate a se face escursiunĭ, după dorinţa publicului, în orĭ care din aceste părţĭ.

Ar mai resta sĕ amintescŭ ceva şi despre pregătirile ce se facŭ pentru adunare. Aci înse ar fi de ajunsŭ sĕ spunŭ numai atâta, că în frunte se află nisce bărbaţĭ ca D-lŭ Barbu, Todea, Cetăţanŭ şi alţii asemenea, carĭ în zelulŭ şi însufleţirea lorŭ pentru causa sântă românéscă punŭ totulŭ în mişcare, numai ca On. Publicŭ, care ne va onora cu presenţa, sĕ fiă îndestulitŭ. Diversele comitete, de primire, de balŭ etc. suntŭ de multŭ costituite şi-şĭ împlinescŭ datorinţa pe întrecute.

Ca localŭ pentru şedinţele publice precum şi pentru balŭ şi pentru concertŭ este angagiată sala cea mare a Hotelului orăşenescŭ din locŭ. De cuartire pentru óspeţĭ încă va îngriji Comitetulŭ, alesŭ anume pentru acésta, parte pe la familiile române din locŭ, parte în hotelurĭ şi pe la case private.

La concertŭ va juca rolulŭ primŭ distinsulŭ profesorŭ de musică din Braşov, d-lŭ Popovicĭ, ér la balŭ va cânta musica de bunŭ renume a lui Müller din Reghinŭ, completată.

Cu unŭ cuvêntŭ, suntŭ luate tóte disposiţiunile necesare în ceea ce privesce arangiamentulŭ, aşa încâtŭ din acéstă parte nu mai este nimicŭ de aşteptatŭ. Una înse este mai pe susŭ de tóte, că adecă după-ce noi amŭ făcutŭ şi facemŭ totŭ posibilulŭ pentru îndestulirea On. Publicŭ, acela sĕ nu pregete a se înfăţişa în numĕrŭ câtŭ mai mare la acéstă adunare naţională chiar şi din cele mai depărtate colţurĭ ale ţĕrei; căcĭ cu câtŭ vomŭ fi mai mulţĭ, cu atâta vomŭ fi mai impunĕtorĭ şi cu atâta vomŭ arĕta mai mare interesŭ faţă cu sânta nóstră causă culturală şi naţională în aceste timpurĭ de grele cercărĭ.

Suntemŭ înse de firmă speranţă, că inteliginţa nóstră ca totdéuna, aşa şi de astădată, delăturândŭ orĭ ce pedecĭ şi învingêndŭ orĭ ce greutăţĭ nu va întârdia a contribui prin presenţa sa la ajungerea mai cu efectŭ a sublimului scopŭ ce-lŭ are Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului românŭ. Şi acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, fiindcă de Reghinŭ ne légă pe noi Românii unŭ suvenirŭ plăcutŭ, căcĭ aci funcţionase ca protopopŭ odinióră nemuritorulŭ redeşteptatorŭ alŭ némului românescŭ, istoriculŭ *Petru Maiorŭ*, şi aci sĕ află depuse osĕmintele pămêntescĭ ale bravului Preşedinte de odinióră alŭ Asociaţiunei Transilvane, *Br. Ladislau Popŭ*, pentru odihna sufletului căruia, cu ocasiunea adunărei se va ţiné unŭ Parastasŭ în biserica gr. cat. română din locŭ.

Simeonu Zehanŭ.

---

*) Numele Reghinŭ, unii scriitorĭ saşĭ, ca Felmer, îlŭ deducŭ din cuvêntulŭ nemţescŭ: Regen=plóiă. Alţii éră-şĭ dicŭ, că numirea Regen ar fi traducerea germană a cuvêntului: Pluvia, care ar fi numele originalŭ alŭ acestui oraşŭ. Mart. Felmer pag. 274. —

Şomcuta mare, 11 Augustŭ n. 1890.

Concertulŭ împreunatŭ cu balŭ ţinutŭ în 24 Iulie a. c. a avutŭ reuşită splendidă. Publicŭ s'a adunatŭ în numĕrŭ cu multŭ mai frumosŭ ca în anii trecuţĭ, fiindŭ cu asta ocasiune şi ţinuturile vecine representate. — Aci vĕdui representate, ca în o ghirlandă graţiósă, florile fostului Chiorŭ, ale Sĕlagiului şi Sătmarului, bĕtrânĭ şi tinerĭ dovedindŭ interesare de totŭ ce-e sublimŭ şi frumosŭ.

Concertulŭ s'a începutŭ séra la 8 óre. Prima-dată a păşitŭ pe bină corulŭ plugarilorŭ din locŭ. Acestŭ corŭ vocalŭ abia s'a înfiinţatŭ de şése lunĭ şi la îmbărbătarea inteligenţii étă că-lŭ vĕdurămŭ pe bină. Pĕtrundĕtorŭ a fostŭ momentulŭ, când am vĕdutŭ eşindŭ în frunte meritatulŭ conducĕtorŭ alŭ corului, d-lŭ *Eliă Popŭ*, cu şése-spre-dece flăcăi, îmbrăcaţĭ unulŭ ca altulŭ; inima-mĭ palpita vĕdêndŭ ordinea ce era între dênşii. Punêndu-se fiă-care la loculŭ sĕu, începură a cânta hora populară „Uită mamă colo'n satŭ.“ Păşirea lorŭ pe bină a fostŭ aplaudată, cântecului înse a fostŭ şi mai multŭ aplaudatŭ. — Alŭ doilea cântecŭ „Hai în horă“ a fostŭ repetatŭ de douĕ-orĭ la dorinţa publicului.

Apoi d-ra Letiţia Medanŭ s'a produsŭ pe forte-pianŭ, storcêndŭ însufleţite aplause şi dăruindu-i-se douĕ buchete de florĭ. — După aceea urmă corulŭ vocalŭ alŭ d-lorŭ teologĭ şi douĕ peroraţiunĭ, ambale bine predate şi aplaudate.

După concertŭ îndată a urmatŭ balulŭ. Alŭ treilea jocŭ a fostŭ „Chiorana“; mai jucatu-s'au şi alte jocurĭ naţionalĭ, precum „Hăţegana“ „Romana“ şi altele.

La o oră după medulŭ nopţii a fostŭ pausă, cu care ocasiune cuprinseiu şi eu locŭ la o mésă, dér numai după multŭ nĕcasŭ, căcĭ tumultulŭ era mare, ér odaia destinată pentru ospătăriă, mică. — Şirulŭ toastelorŭ l'a începutŭ d-lŭ Iosifŭ Popŭ, arătândŭ scopulŭ convenirei; d-lŭ Georgiu Popŭ a toastatŭ pentru coriştĭ, ér d-lŭ Dr. Lucaciu în unŭ toastŭ fórte frumos a vorbit despre casa comitatensă, care s'a edificatŭ cu sudórea Românului şi adĭ suntemŭ eschişĭ de a ţiné acolo chiar şi o producţiune culturală; mai toastat'au şi alţĭ d-nĭ.

După balulŭ împreunatŭ cu concertŭ din 24 Iulie, urmă în 27 Iulie balulŭ cetăţenilorŭ din locŭ. A fostŭ balŭ restrînsŭ, cu totulŭ poporalŭ, arangiatŭ şi acesta în favórea corului vocalŭ din locŭ prin d-lŭ Vasiliu Dragoşŭ. Alŭ D-sale, ca preşedintele comitetului arangiatorŭ, e meritulŭ, că deşi nu li-s'a concesŭ sala comitatensă, óspeţii înse la ambele ocasiunĭ s'au sciutŭ afla bine şi în cortulŭ ridicatŭ în curtea scólei gr. cat. din locŭ.

La acestŭ balŭ a fostŭ de faţă cea mai mare parte a inteligenţei din locŭ, delectându-se în jocurile naţionalĭ. In pausă, printr'unŭ toastŭ fórte frumosŭ, a vorbitŭ d-lŭ Nicolau Nilvanŭ, preşedintele reuniunei, despre scopulŭ societăţii corului, îndemnândŭ pe fiă-care poporanŭ, ca sĕ sprijinéscă societatea.

Cu ocasiunea balului împreunatŭ cu concertŭ, ţinutŭ în 24, şi a balului civilorŭ, ţinutŭ în 27 Iuliu, au incursŭ cu totulŭ 295 fl. 50 cr., subtragêndu-se tóte speseie au rĕmasŭ venitŭ curatŭ 93 fl. 57 cr., înţelegêndu se aci şi suprasolvirile.

Cu acéstă ocasiune încă s'au mai colectatŭ 42 fl., făcêndu-se membri fundatorĭ câte cu 10 fl. d-nii: Georgiu Popŭ de Băsescĭ; Dr. Vasiliu Lucaciu, Dr. Hengye. Membrii ordinarĭ câte cu unŭ fl. d-nii: A. Berinde, Vasiliu Popŭ, Const. Lucaciu, Gavrilŭ Barbulŭ, Michaelŭ Borbely. In favórea corului au solvitŭ d-nii: Ioanŭ Dosa 1 fl., Demetriu Suciu 2 fl., V. Mica 3 fl. Şi aşa venitulŭ curatŭ se urcă la suma de 135 fl. 57 cr., care sumă s'a şi depusŭ la casariulŭ reuniunei de cântărĭ în 10 Aug. a. c.

Suprasolvirĭ au incursŭ dela următorii d-nĭ: Nicolau Hossu 3 fl., Conte Teleki Sándor 6 fl., Takács Sandor, medicŭ 3 fl., Vasiliu Puşcariu 1 fl., Dr. Orosz 50 cr.

s. m...

Informaţiunĭ poliţienescĭ locale.

Mĕsurĭ de poliţiă sanitară. Din causa pericolului, ce s'ar nasce prin o eventuală isbucnire a colerei, căpitănia oraşului a ordonatŭ o cercetare a cetăţii şi suburbielorŭ din partea poliţiei sanitare cu privire la curăţeniă. Cercetarea s'a făcutŭ prin medicii oraşului însoţiţĭ de unŭ organŭ alŭ poliţiei şi s'a estinsŭ nu numai asupra stradelorŭ publice, ci şi asupra curţilorŭ locuitorilorŭ.

După raportulŭ medicilorŭ orăşenescĭ şi alŭ organului poliţienescŭ s'a constatatŭ în generalŭ în casele particularilorŭ, atâtŭ în cetate, câtŭ şi în suburbii curăţeniă corĕspundĕtóre cerinţelorŭ sanitare. Numai în birturĭ şi hanurĭ şi în astfelŭ de curţĭ, unde suntŭ castave pentru gunoiu, s'au făcutŭ unele observărĭ netavorabile. In alte curţĭ particulare s'a observatŭ éră, că latrinele suntŭ pré pline şi e necurăţeniă din causa vĕrsărei apei murdare şi aruncărei gunoiului măturatŭ prin curte.

In Scheiu lipsescŭ la mai multe case latrinele şi murdăria de pe stradele secundare n'a fostŭ depărtată. Ca rĕulŭ celŭ mai mare s'a constatatŭ funcţionarea slabă a societăţii barometrice. Proprietarii curţilorŭ aflate necurate au primitŭ unŭ terminŭ pentru îndepărtarea murdăriilorŭ şi deja partea cea mai mare a relelorŭ e înlăturată.

Furtŭ. Alaltăerĭ séra s'a furatŭ din sala de mâncare a hotelului „Europa“ unŭ orologiu de pĕrete în valóre de 50 fl. Erĭ înainte de prândŭ i-a succesŭ căpităniei oraşului sĕ descopere pe făptuitorŭ în feciorașulŭ Simon Nathan, care servea vinulŭ în susŭ numitulŭ hotelŭ. Césulŭ fŭ găsitŭ într'o odaiă dosnică ascunsŭ într'unŭ dulapŭ încuiatŭ în locuinţa telalului (vêndĕtorŭ de lucrurĭ vechĭ) Nathan Rosner.

DIVERSE.

In contra modei. Din Maramureşŭ se comunică, că comunitatea ovreéscă din Borşa a adusŭ o hotărîre de mare importanţă, care ar merita sĕ fiă imitată în cele mai estinse cercurĭ, fiindŭ de natură a îmbunĕtăţi fórte multŭ sórtea omenirei, şi mai vîrtosŭ a capilorŭ de familiă, carĭ au sĕ sufere în prima liniă tragicele urmărĭ ale modei. Numita hotărire constă în aceea, că după ce hainele femeescĭ de moda nouă şi în genere disŭ orĭ-ce portŭ după modă pricinuesce multe neajunsurĭ bărbaţilorŭ şi-i duce în miseriă, numita comunitate ovreéscă a decisŭ, ca de acum înainte femeilorŭ sĕ nu le fiă iertatŭ a se îmbrăca decâtŭ în costume simple, croite după moda vechiă. Toţĭ membri comunităţii au juratŭ şi s'au obligatŭ sub pedépsă, că vorŭ umbla de aci înainte în costume simple, după moda vechiă. Chiar şi croitorii au depusŭ jurămêntŭ, că deşi sciu sĕ lucreze după cea mai nouă modă, ei nu vorŭ sĕ croéscă în viitorŭ decâtŭ după moda vechiă. Numita comunitate crede, că prin acéstă hotărîre va delătura multe miserii.

Bibliotecĭ. — Dintr'o statistică publicată de bibliotecarulŭ curţei din Dresda d. Richter, reiese, că cele 50 bibliotecĭ oficiale ale Germaniei posedă actualmente 12 milióne 700 mii volume; cele cincĭ-decĭ bibliotecĭ mai marĭ din Englitera nu cuprindŭ decâtŭ 6 milióne 450 mii şi acelea din Statele-Unite 6 milióne 100 mii. America de Nordŭ consacră în fiă-care anŭ 1 milionŭ 900 mii mărcĭ pentru întreţinerea bibliotecelorŭ sale; Germania 765 mii mărcĭ numai.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 15 Augustŭ st. n. 1890.

Bancnote românescĭ Cump.	9.08	Vênd. 9.11
Argintŭ românescŭ - „	9.02	„ 9.07
Napoleon-d'orĭ - - - „	9.11	„ 9.14
Lire turcescĭ - - - „	10.35	„ 10.40
Imperialĭ - - - - „	9.33	„ 9.38
Galbinĭ . „	5.35	„ 5.40
Scris. fonc. „Albina“ 6% „	101.—	„ —.—
„ „ „ 5% „	99.50	„ —.—
Ruble rusescĭ - - - „	135.½	„ 136.½
Mărcĭ germane - - „	—.—	„ —.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 14 Augustŭ st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.75
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	99.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	114.20
dto argintŭ - - - - - - -	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	89 40
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	128.25
Renta de hârtiă austriacă - - - -	88.35
Renta de argintŭ austriacă - - - -	89.60
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	108.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	139.75
Acţiunile băncei austro-ungare - -	980.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	358.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	307.75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.45
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	9.14
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	56 32½
Londra 10 Livres sterlinge - - - - -	115 20

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

No. 1273—1890. not. 408,3—1

Publicaţiune.

Din partea subscrisei primării comunale se aduce la publică cunoscinţă, cumcă *Miercurĭ în 10 Septemvrie a. c. la 10 óre a. m.* se va ţinea în cancelaria notariatului din Branulŭ superiorŭ licitaţiune publică pentru vêndarea de 2000 bradĭ şi molivĭ computaţĭ în metri cubicĭ 4349 lemne de clădire şi de lucru din pădurea comunală Bărbuleţŭ, concésă cu ordinaţiunea Inaltului ministerŭ regiu de agricultură din 29 Ianuarie 1890 No. 62,412/1889.

Preţulŭ strigării s'a statoritŭ cu 1 fl. 50 cr. de metru cubicŭ şi doritorii de cumpĕrare au a depune unŭ vadiu de 10% din suma de 6523 fl. 50 cr., care represintă acea cantitate de lemne înainte de începerea licitaţiunei la mâna comisarului de licitaţiune.

Oferte înscrisŭ provĕḑute cu vadiu şi cu timbru de 50 cr. încă se primescŭ până la órele 10 a. m. când se va începe licitaţiunea verbală.

Condiţiunile mai de apròpe se potŭ vedea la acéstă primăria în Moeciulŭ-inferiorŭ şi la notariatulŭ cercualŭ alŭ Branului superiorŭ în órele oficióse în tóte ḑilele.

Moeciulŭ-inferiorŭ, în 4 Augustŭ 1890.

Primăria Comunei.

Ioanŭ Voiculescu, primarŭ. Raţŭ, notarŭ.

No. 3021—1890. 406,3—1

I.

Escriere de concursŭ.

Pentru 5 stipendii *din fundaţiunea fericitului Dr. Simeonŭ Ramonţai* se escrie concursŭ cu terminulŭ până la 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive, şi anume:

Pentru *unŭ stipendiu de 315 fl. v. a.* usuatŭ de Alesandru Mărgineanu clericŭ absolutŭ şi ascultătorŭ de filosofiă în Clusiu;

pentru *unŭ stipendiu de 84 fl. v. a.* usuatŭ de Alesandru Mihali rigorosante în drepturĭ, carele nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în decursulŭ anului şcolasticŭ espiratŭ;

pentru *trei stipendii de câte 63 fl. v. a.* usuate de medicinistulŭ Ant niu Farcaşiu şi gimnasiştii Valeriu Szabo şi Ioanŭ Chirilă, dintre carĭ nicĭ unulŭ nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în studie în decursulŭ anului şcolasticŭ 1889/90.

La aceste stipendie potŭ concurge:

a) numai tinerĭ studenţĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuţĭ în Transilvania şi suntŭ Românĭ de nascere;

b) carĭ pe lângă purtare morală bună au din studie calculĭ de *eminenţiă*;

c) ascultătorii de medicină, de drepturĭ, de sciinţele reale, precum suntŭ technică, montanistică, silvanistică, şi la vr'o academiă comercială, şi în fine studenţii în gimnasie orĭ în şcóle reale;

d) dintre concurenţĭ vorŭ avé preferinţă, în înţelesulŭ testamentului, caeteris paribus, cei de origine nobilĭ şi consângenii piului fundatorŭ;

e) dela concurenţĭ se recere, sĕ alăture la cererile concursuale *testimonie şcolastice în copie autentice şi nu în originalŭ*, apoi carte de botezŭ, testimoniu medicalŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică, şi de parochulŭ concernente şi întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ şi celŭ comunalŭ, precum şi cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetăţĭ şi opide cu subscrierea antistiei cetăţane séu opidane; în urmă

f) concurenţii *sĕ numéscă espresŭ institutulŭ* la care şi unde vorŭ sĕ continue sciinţele academice orĭ gimnasiale.

Cererile concursuale adjustate în modulŭ arĕtatŭ sĕ le subştérnă până la terminulŭ prefiptŭ Consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ.

Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfeliu instruite şi nu se vorŭ subşterne în terminulŭ prefiptŭ, nu se vorŭ lua în consideraţiune.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

II.

Escriere de concursŭ.

Pentru *două stipendie de câte 60 fl. v. a. din fundaţiunea fericitului Episcopŭ Ioanŭ Bobŭ*, usuate de gimnasiştii Eugeniu Nemeşiu, care nu s'a legitimatŭ despre progresulŭ făcutŭ în decursulŭ anului şcolasticŭ trecutŭ, şi de Victorŭ Forfota, care a obţinutŭ calculŭ nesuficientŭ,—se escrie concursŭ cu terminulŭ până la 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive.

Doritorii de a obţinê aceste stipendie au de a-şĭ instrui cererile lorŭ conformŭ condiţiunilorŭ espuse mai susŭ în escrierea de concursŭ pentru stipendiele ramonţiane, şi pe acele a-le subşterne subsemnatului Consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

III.

Escriere de concursŭ.

Cu terminulŭ de 10 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ pentru *două stipendie de câte 70 fl. din fundaţiunea fericitului Gavrilă Vaida*, usuate până acum — numai în sumă de câte 60 fl.—de juristulŭ Ioachimŭ Munteanu dintre carĭ nicĭ unulŭ nu şĭ-a legitimatŭ progresulŭ făcutŭ în decursulŭ anului şcolasticŭ espiratŭ.

Cei carĭ doresc, sĕ obţină aceste stipendie, au de a'şĭ instrui cererile sale conformŭ condiţiunilorŭ espuse în escrierea de concursŭ pentru stipendiele ramonţiane şi a-le subşterne subsemnatului Consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

Blaşiu, din şedinţa consistorială ţinută în 12 Augustŭ 1890.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1890.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ accele-ratŭ	Tren de per-sóne	Tren de per-sóne
Viena	3.25	8.—	10.50	
Budapesta	9.25	2.—	7.35	6.10
Szolnok	11.29	4.05	11.07	9.28
P. Ladány	1.07	5.46	1.20	11.58
Oradea-mare	2.24	7.01	3.02	1.51
	2.32	7.11	3.09	2.06
Mezö-Telegd	3.02	7.41	3.48	2.46
Rév	3.33	8.16	4.31	3.40
Bratca			4.54	4.03
Bucia			5.14	4.25
Ciucia	4.26	9.05	5.40	4.51
Huiedin	4.58	9.35	6.22	5.32
Stana			6.38	5.49
Aghiriş			6.59	6.11
Ghirbĕu			7.11	6.28
Nădĕşel	5.49	Trenŭ de pers	7.24	6.44
Cluşiu	6.02	10.35	7.39	7.04
	6.12	11.02	7.54	8.30
Apahida	6.27	11 23	8.11	8.55
Ghiriş	7.31	12.42	9.18	10.31
Cucerdea	7.55	1.18	9.49	11.19
Uiora		1.25	9 56	11.27
Vinţulŭ de susŭ		1.33	10.02	11.35
Aiud	8.21	1.55	10.22	12.02
Teiuşŭ	8.37	2.14	10.39	12.26
	8.42	2.24	10.57	1.18
Crăciunelŭ		2.49	11.20	1.54
Blaşiu	9.14	3.02	11.36	2.11
Micăsasa		3.33	12.04	2.49
Copşa mică	9.49	3.48	12.23	3.23
Mediaşŭ	10.07		12.39	3.46
Elisabetopole	10.30		1.08	4.27
Sighişóra	11.06		1.50	5.39
Haşfalĕu	11.22		2.06	6.03
Homorodŭ	12.37		3.20	7.51
Augustinŭ			3.56	8.36
Apaţa	1.26		4.19	9.10
Feldióra	1.47		4.44	9.44
Braşovŭ	2.23		5.20	10.31
	2.33		5.30	
Timişŭ	3.15		6.14	11.23
Predealŭ	3.47		6.45	12.08
Bucuresci	9.30		11 56	

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de pers.	Trenŭ accele-ratŭ.	Tren de per-sóne
Bucuresci	7.55			4.45
Predealŭ	1.08		4.10	9.12
Timişŭ	1.37		4.50	9.41
Braşovŭ	2.13		5.50	10.17
	2.43	4.—		10.32
Feldióra	3.12	4.44		11.04
Apaţa	3.32	5.20		11.30
Augustinŭ	3.47	5.47		11.51
Homorodŭ	4 20	6.35		12.27
Haşfalĕu	5.25	8.12		1.35
Sighişóra	5.45	8.47		1.59
Elisabetopole	6.12	9.29		2.32
Mediaşŭ	6.33	10.10		2.59
Copşa mică	6.48	10.32		3.13
	6.48	10.42	11.47	3.18
Micăsasa		11.01	12.04	3.33
Blaşiu	7.22	11.37	12.32	4.03
Crăciunelŭ		11.52	12.44	4.14
Teiuşŭ	7 51	12.23	1.06	4.36
	7.54	1.23	1.30	5.06
Aiudŭ	8.15	1.50	1.54	5.24
Vinţulŭ de susŭ		2.20	2.16	5.45
Uióra		2.28	2.23	5.51
Cucerdea	8.45	2.46	2.39	6.08
Ghirişŭ	9.16	3.33	3.15	6.42
Apahida		5.—	4.32	7.52
Cluşiu	10.36	5.28	4.53	8.10
	10.48	6.05	5.30	8.30
Nădăşelŭ		6.26	5.48	8.50
Ghîrbău		6.42		9.05
Aghireşŭ		6.58	6.11	9.19
Stana		7.24		9.43
B. Huiedin	12.01	7.47	6.43	10.02
Ciucia	12.31	8.27	7.12	10.41
Bucia		8.49		10.56
Bratca		9.08		11.13
Rév	1.10	9.28	7.51	11.32
Mezö-Telegd	1.36	10.04	8.17	12.07
Oradea-mare	2.01	10.41	8.42	12.41
	2.08	11.06	8.47	1.09
P. Ladány	3.31	1.19	10.09	3.03
Szolnok	5.11	3.31	11.51	5.10
Budapesta	7.15	6.35	1.55	8.15
	8.40	6.50	2.25	10.40
Viena	1.40	3.—	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena	8.—	10.50	3.25
Budapesta	2.—	8.15	9.40
Szolnok	4.20	11.18	1.02
Aradŭ	8.10	3.50	5.27
	Trenŭ omnibus 2.20	4.10	5.50
Glogovaţŭ	2.34	4.22	6.02
Gyorok	3.05	4.46	6.23
Paulişŭ	3.23	4.58	6.34
Radna-Lipova	3.39	5.16	6 52
Conop		5.38	7.17
Bêrzava		5.53	7.33
Soborşinŭ		6.15	8.20
Zamŭ		6.58	8.49
Gurasad.		7.22	9.16
Ilia		7.38	9.32
Branicica		7.54	9.51
Deva		8.14	10.18
Simeria (Piski)		8.43	10.44
Orăştia		9.12	11.14
Şibotŭ		9.34	11.39
Vinţulŭ de josŭ		9.56	12.05
Alba-Iulia		10.17	12.26
Teiuşŭ		10.44	12.58

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ accele-ratŭ.	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Teiuşŭ		12.59	4.51
Alba-Iulia		1.39	5.27
Vinţulŭ de josŭ		1.56	5.44
Şibotŭ		2.23	6.06
Orăştia		2.49	6.28
Simeria (Piski)		3.37	7.10
Deva		3.53	7.26
Branicica		4.18	7.48
Ilia		4.43	8.10
Gurasada		4.53	8.21
Zamŭ		5.21	8.48
Soborşinŭ		5.56	9.17
Bêrzava		6.46	9.54
Conopŭ		7.02	10.09
Radna-Lipova	5.49	7.36	10.38
Paulişu	Trenŭ omnibus 6.06	7.50	10.51
Gyorok	6.24	8.03	11.03
Glogovaţ	6.53	8.26	11.27
Aradŭ	7.06	8.38	11.38
	7.45	9.05	12.10
Szolnok	11.51	2.25	4.47
Budapesta	1.55	5 50	7.45
Viena	7.20	1.40	6.05

Simeria (Piski)-Petroşeni

	T. d. p.	T. omn.	T. omn.
Simeria	7.17	11.28	3.50
Streiu	7.54	12.12	4.32
Haţegŭ	8.45	1.08	5.20
Pui	9.39	2.03	6.15
Crivadia	10.37	2.51	7.03
Baniţa	11.26	3.30	7.43
Petroşeni	12.—	4.02	8.15

Petroşeni-Simeria (Piski)

	T. omn.	T. omn.	T. omn.
Petroşeni	6.05	10.42	4.03
Baniţa	6.45	11.23	4.49
Crivadia	7.26	11.57	5.24
Pui	8.07	12.33	6.04
Haţegŭ	8.51	1.19	6.43
Streiu	9.41	2.09	7.28
Simeria	10.20	2.47	8.—

Aradŭ—Timişóra

	T. omn.	T. omn.
Aradŭ	6.18	4.18
Aradulŭ nou	6.40	4.40
Németh-Ságh	7.05	5.05
Vinga	7.33	5.33
Orczifalva	7.56	5.50
Merczifalva	8.14	6.06
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

	T. omn.	T. omn.
Timişóra	6.30	1.1[illegible]
Merczifalva	7.23	1.5[illegible]
Orczifalva	7.49	2.1[illegible]
Vinga	8.16	2.4[illegible]
Németh-Ságh	8.37	3.0[illegible]
Aradulŭ nou	9.09	3.4[illegible]
Aradŭ	9.25	3.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.40	10.50	3.56	9.30
Turda	8.—	11.10	4.10	9.50

Turda—Ghirişŭ

Turda	6.05	9.40	2.40	8.20
Ghirişŭ	6.25	10.—	3.—	8.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.—	11.25
Odorheiu	7.49	1.50

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	8.40	2.45
Sighişóra	10.52	5.28

Copşa-mică—Sibiiu

	Tr. de p.	T. d p.	Tr. omn.
Copşa-mică	4.05	10.47	7.10
Şeica mare	4.35	11.17	7.43
Lómneşŭ	5.16	11.58	8.27
Ocna	5.47	12.29	8.59
Sibiiu	6.10	12.52	9 23

Sibiiu-Copşa-mică

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Sibiiu	7.35	4.34	9.50
Ocna	8.02	4.58	10.14
Lómneşŭ	8.30	5.25	10.40
Şeica mare	9.05	5.55	11.10
Copşa-mică	9.34	6.20	11.35

Cucerdea-Oşorheiu Reghinulŭ săsescŭ

	Tr. de p.	Tr. de p.	Tr. omn.
Cucerdea	2.55	8.20	2.56
Cheţa	3.25	8.50	3.29
Ludoşŭ	3.46	9.11	4.06
M.-Bogata	3.56	9.20	4.15
Iernutŭ	4.33	9.57	4.54
Sânpaulŭ	4.48	10.12	5.10
Miraşteu	5.11	10.35	5.34
Oşorheiu	5.30	10.54	5.35
	5.50	4.58	
Reghinul-săs.	7.25	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

	Tr. omn.	Tr. de p.	Tr. de p.
Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	7.24	5.54	10.20
Miraşteu	7.44	6.14	10.39
Sânpaulŭ	8.07	6.37	11.02
Iernutŭ	8.29	6.58	11.23
M. Bogata	9.02	7.28	11.53
Ludoşŭ	9.35	7.41	12.06
Cheţa	9.51	7.57	12.22
Cucerdea	10.23	8.25	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

	Tr. omn.
Simeria (Piski)	4.—
Cerna	4.21
Uniedóra	4.50

Unied.-Simeria (Piski).

Uniedóra	9.25
Cerna	9.51
Simeria	10.10

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

	T. omn.
Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagŭ-Budateleeŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

	T. omn.
Bistriţa	1.16
Ţagŭ-Budateleeŭ	4 50
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU Braşov.